

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ**

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы бойынша

**ДИПЛОМ ЖҰМЫСЫН ОРЫНДАУҒА АРНАЛҒАН
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ**

ТАРАЗ 2026ж.

Диплом жұмысын орындауға арналған әдістемелік нұсқау.

Әдістемелік нұсқау төменде көрсетілген нормативтік құжаттар негізінде құрастырылған:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы. (09.01.2026 ж., жаңартылған)

2. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы. (22.04.2025 ж., жаңартылған)

3. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы. (24.06.2024 ж., жаңартылған)

4. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 5 қаңтардағы № 4 бұйрығы. (16.01.2026 ж., жаңартылған)

5. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығы. (26.03.2025 ж., жаңартылған)

Құрастырушылар: профессор ассистенті Таукебаева К.С., сеньор лектор Сарсембаева М.С.

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасының күндізгі және қашықтан оқыту түрінде (жоғары, кәсіптік білім беру) оқытын студенттеріне арналған.

Әдістемік нұсқау 6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасына арналып құрастырылған.

«Бастапқы әскери дайындық және шығармашылық мамандықтар» кафедрасының мәжілісінде бекітілген.

№ 1 хаттама «02» 09 2025ж.

Кафедра меңгерушісі _____ Таукебаева К.С.

Факультеттің әдістемелік бюросында мақұлданған.

(№ 1 хаттама «09» 09 2025ж.)

Шерхан Мұртаза атындағы ХТУ Ғылыми-әдістемелік кеңесінде бекітілді.

№ 3 хаттама «22» 01 2026ж.

Тіркеу № 4

КІРІСПЕ

Халқымыздың рухани әлемін дамытуда қазіргі жаһандану дәуірінде еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері және оны ғылыми тұрғыда зерттеп оқыту процесінде қолдану көкейкесті мәнге ие. Көркемдік тәрбиенің негізгі салаларының бірі - Еңбекке баулу әдістемесі - жалпы білім беретін орта мектептерде оқушыларды көркем – эстетикалық тәрбиеге баулитын, олардың әсемдікті сезіне білуіне, рухани танымын дамытуға мол мүмкіндік беретін пән. Сондықтан осы еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздерін ғылыми ізденіс және зерттеу жұмыстарын жүргізу бұл пәннің теориялық, практикалық оқу - әдістемелік мәні мен мазмұнын арттырып, жас буындарды оқыту мен тәрбиелеуде нәтижеге бағытталған білім негіздерін беріп жеке шығармашыл тұлғаны дамытуға зор мүмкіндіктер ашады.

Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы бойынша дипломдық жұмысты орындау, Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздерінің мазмұнын, оқыту мақсат – міндеттерін дидактикалық, теориялық білім және тәрбие мәселелерінің ғылыми негіздерін қамтиды. Дипломдық зерттеу жұмысы жаңа типтік оқу бағдарламаларына, пәнді оқытудың оқу жұмыс жоспарына негізделіп жасалынады. Бұл ізденіс және зерттеу қызметі процесінде еңбекке баулу әдістемесінің ғылыми теориялық және практикалық мәселелері, шығармашылық жұмыстары қарастырылады. Осы ғылыми жұмыс түрлері студенттердің пән бойынша ғылыми зерттеудің әдіснамасын, әдістемелерін, тәжірибе – эксперимент жүргізу әдіс – тәсілдерін меңгерумен қатар шығармашылық жұмыстар орындап оны қорғау жұмыстарына бағытталған.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Аталмыш нұсқауда келесі заңды және нормативті-нұсқаулық құжаттарға сілтемелер берілді:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы. (09.01.2026 ж., жаңартылған)

2. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы. (22.04.2025 ж., жаңартылған)

3. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы. (24.06.2024 ж., жаңартылған)

4. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2024 жылғы 5 қаңтардағы № 4 бұйрығы. (16.01.2026 ж., жаңартылған)

5. «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығы. (26.03.2025 ж., жаңартылған)

ҚР БҒМ - Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі;

ҚР МЖМББС - Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;

ЖН - жұмыс нұсқауы;

Шерхан Мұртаза атындағы ХТУ – Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті;

4. Жалпы ережелер

4.1.1. Осы стандарттың мақсаты, диплом жұмыстарына ұсынылған (жоба) жалпы талаптарды анықтау болып табылады.

4.1.2 Диплом жұмысы (жоба) жазбаша бітіру жұмысы болып табылады, егер де бұл мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында және білім беру бағдарламасытардың оқу жоспарында қарастырылған болса, жоғары оқу орнында білім алушылар оқудың соңғы аяқталу кезеңінде орындайды.

4.1.3 Диплом жұмысы (жоба) мынадай мақсатта әзірленеді:

1. Білім беру бағдарламасы бойынша теориялық білімі мен тәжірибелік дағдысын жүйелеуге, бекіту мен кеңейтуге және нақты ғылыми, техникалық, экономикалық, өндірістік, сонымен қатар мәдени мақсаттарды шешуге;

2. Ғылыми зерттеу әдісін меңгеру және өз бетінше жұмыс жүргізе алу мен мәселелерді шешу кезіндегі эксперимент жүргізу дағдыларын дамыту;

3. Студенттің қазіргі заманғы өндіріс, ғылым, техника, мәдениет және кәсіби құзырлылық жағдайындағы өзбетілік жұмысқа дайындығын анықтау;

4.1.4 Диплом жұмысы (жоба) белгілі бір білім беру бағдарламасы пен ғылым саласының бір өзекті мәселелесін, зерттеу және өзбетінше ізденіс нәтижелерін қорытындылайды;

4.1.5 Диплом жұмысы ғылыми жетекшінің жетекшілігімен орындалады және мына келесі талаптарға жауап беруі тиіс:

4.1.6 Ғалымдармен, аналитиктермен, практиктермен, атап айтқанда, инженерлермен, конструкторлармен, менеджерлермен, экономистермен бірге өткізілген зерттеулер мен жобалар шешімдерінің қорытындылануы;

4.1.7 Зерттелген объектілер бойынша ғылыми негізделген теориялық тұжырымдардың болуы;

4.1.8 Нақты мәселелерді шешуді қамтамасыз ететін ғылыми негізделген нәтижелердің болуы;

4.2 Диплом жұмысының (жобаның) тақырыптарына қойылатын талаптар

4.2.1 Диплом жұмысының тақырыптары (жоба) қазіргі жағдай мен болашақтағы ғылымның, техника мен мәдениеттің дамуына сай болып, мазмұны жағынан 4.5 баптағы талаптарға жауап беруі қажет;

4.2.2 Диплом (жоба) жұмыстарының тақырыптарын анықтағанда, өндіріс, ғылым және мәдениеттің мәселелері мен шынайы міндеттерін есепке алу ұсынылады.

Диплом (жоба) жұмысының тақырыптары білім беру бағдарламасытарға және мамандарды даярлау бағытына сәйкес болуы қажет .

4.2.3 Диплом (жоба) жұмысының тақырыптары шығарушы кафедрада әзірленеді, факультет кеңесінде қаралын бекітіледі (жоғары оқу орнының).

4.2.4 Диплом (жоба) жұмысы тақырыптарының 30%-ы жыл сайын жаңартылып отырылуы тиіс.

4.2.5 Техникалық жоғары оқу орындарында дипломның жобасы факультет деканы ұсыныс жасаған жағдайда ғана ректордың рұқсатымен алмастырылады. Бұл жағдайда дипломдық жұмыс ғылыми-зерттеушілік сипатта болып, оның есептік-графикалық бөлімі болуы қажет.

4.2.6 Студенттерге диплом жұмысының (жобаның) тақырыбын бекітілген тақырыптардан таңдайды.

Студенттерге бекітілген тақырыптардан да тыс тақырыпқа диплом жұмысын (жобаны) орындау құқығы беріледі. Мұндай жағдайда студент таңдаған тақырыбының негіздері дәлелденген тұжырымдамасын немесе осы тақырыпқа тапсырыс берген мекеменің хатын кафедраға тапсыруы керек.

Сырттай бөлімде студентке диплом жұмысын (жобаны) өндірістік қажеттілікке сәйкес таңдап алуына рұқсат беріледі.

4.2.7 Студенттің диплом алдындағы өндірістік тәжірибе алдында дипломдық жұмыстың тақырыбы және ғылыми жетекшілері Ғылыми кеңестің шешімінің негізінде бекітіледі.

Диплом алдындағы тәжірибесі аяқталысымен диплом жұмысының (жобаның) тақырыбы қажетті жағдайларда шығарушы кафедраның ұсынысымен өзгертілуі, нақтылануы, түзетілуі мүмкін.

4.3 Диплом жұмысының (жобаның) жазылу ережелеріне қойылатын талаптар

4.3.1 Диплом жұмысын (жобасын) жазу үшін кафедраның ұсынуымен әр студентке ғылыми жетекші тағайындалады;

4.3.2 Диплом жұмысының (жобасының) ғылыми жетекшілікке 3 жылдан кем емес жұмыс өтілі бар, Ұлттық біліктілік шеңберінің 8 деңгейіне сәйкес келетін тиісті бейін бойынша оқытушылар және (немесе) мамандар тағайындалады. Осылайша, дипломдық жұмыстарды (жобаларды) басқаруға тек ғылыми дәрежесі немесе PhD докторы дәрежесі ғана емес, сондай-ақ жоғары кәсіптік білімі және білім беру бағдарламасы бойынша практикалық тәжірибесі немесе басқарушылық жұмыс тәжірибесі бар практиктер мен өндіріс мамандары тартылуы мүмкін.

4.3.3 Диплом жұмысының (жобаның) жетекшісі:

1. диплом жұмысына (жобаға) тапсырма береді;
2. студентке диплом жұмысының (дипломның жобалануы) орындалуының барлық кезеңіне күнтізбелік кесте құруға көмектеседі;

3. студентке негізгі қажетті әдебиеттерді, анықтамалық және архивтік материалдарды, тақырыпқа қажетті типтік жобалар және басқа да дерек көздерін ұсынады;

4. жұмыс барысында білімгердің күнтізбелік кестесінің орындалуын қадағалайтын ағымдық бақылау жүзеге асырылатын кеңес (консультация) кестесін құрады;

5. диплом жұмысының (жобаның) барлық тарауының көлемін белгілейді және диплом жазушы мен консультанттың жұмысын үйлестіреді.

4.3.4 Диплом жұмысына (жоба) тапсырма студенттердің дайындаған бастапқы материалдар мен дерек көздерінің сипаттамаларынан, сұрақтар тізімінен, ұсынылатын әдебиеттер тізімінен, кестелік материалдардың тізімінен (кесте, диаграмма, үлгі), диплом жұмысының (жоба) күнтізбелік кестесінен тұрады.

Диплом жұмысының (жоба) тапсырмасын кафедра меңгерушісі аяқталу мерзімін көрсете отырып бекітеді. Диплом жұмысының (жоба) тапсырмасы диплом жұмысына (жобаға) тігіледі.

4.3.5 Жекелеген тараулардың кезекпен орындалуы көрсетілген жұмыстың күнтізбелік кестесі барлық кезеңдерге құрылады және ғылыми жетекшімен келісіледі.

4.3.6 Қажет болған жағдайда диплом жұмысының (жобаның) ғылыми жетекшісінің ұсынуымен кафедра диплом жұмысының (жобаның) жекелеген тараулары бойынша ғылыми жетекшіге бөлінген уақыты есебінен консультанттар шақырады.

4.3.7 Консультант ретінде профессорлар, доценттер, тәжірибелі оқытушылар, осы жоғары оқу орнының ғылыми қызметкерлері, басқа да ұйымдардың жоғары білікті мамандары мен ғылыми қызметкерлерін де тағайындауға болады. Консультанттар өздеріне белгіленген тарауларын тексеріп, қолын қояды.

4.3.8 Шығарушы кафедра диплом жұмысы (жоба) орындалмас бұрын әдістемелік нұсқау әзірлеп, студенттерді қамтамасыз етулері қажет, диплом жұмысының (жобаның) орындалуына ұсынылған талаптар білім беру бағдарламасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес болуы тиіс.

4.3.9 Кафедра меңгерушісі диплом жұмысының (жоба) орындалуы бойынша студенттің есеп беру мерзімін белгілейді. Бұл мерзімдерде студент ғылыми жетекшінің

алдында және кафедра меңгерушісіне есеп береді, осы есеп бойынша диплом жұмысының (жобаның) дайындық дәрежесі назарға алынып, факультет деканына мәлімет ретінде беріледі.

4.3.10 Диплом жұмысы (жоба) білім беру бағдарламасы бойынша негізгі әдебиеттерді терең зерттеу арқылы орындалады (оқулықтар, көмекші оқулықтар, монографиялар, басылымдық әдебиеттер, лекциялық курстар, шет тілдеріне арналған журналдар, нормативтік әдебиеттер және т.б.).

4.3.11 Әрбір дипломдық жұмыстың (жоба) тапсырмалары жеке және перспективалық теориялық, практикалық сұрақтарды дайындау тапсырмаларымен сәйкес болуы қажет. Мысалы, инженерлік білім беру бағдарламасында дипломдық жұмыс (жоба) негізгі тақырыптан тыс технологияға байланысты жарық көрген сұрақтарды қамтуы қажет, (автоматтандырылған және кешенді өндіріс механизмі, стандарттау, ғылыми еңбекті ұйымдастыру және өндірісті басқару т.б.). Әр жобаның экономикалық негіздемесі сонымен бірге еңбек қорғау мен өндірістік экологияға арналған сұрақтарды қамтыған тараулары болуы қажет.

4.3.12 Диплом жұмысының (жобаның) ең негізгі мәтіні шығармашылық ойды, зерттеу әдістерін пайдаланудың негіздемесін компьютерлік технологияны қолданумен қабылданған есептеу әдістері мен есебін, жүргізілген тәжірибенің сипаттауын, оларды талдау және олардың тұжырымдары, техникалық-экономикалық нұсқаларын салыстыруды ашып көрсетуі және қажет болған жағдайда кестелермен, эскиздермен, диаграммалармен, сызбалармен және т.б. көрсетіліп сүйемелденуі қажет.

4.3.13 Диплом жұмысын (жобасын) білімгер жоғары оқу орнында, сонымен бірге өндірісте, ұйымдарда, ғылыми, конструкторлық-жоба және басқа да ұйымдарда орындалады.

4.3.14 Барлық жазбаша жұмыстары Шерхан Мұртаза атындағы ХТИИ принциптеріне сәйкес академиялық адалдық (плагиат) тексеруден өтіу тиіс. Студенттің жазбаша жұмыстары түріне байланысты, түпнұсқалық нормалары жыл сайын оқу жылының басында Ғылыми кеңесінде бекітіледі.

4.4 Диплом жұмысының (жобаның) мазмұны мен құрылымы

4.4.1 Диплом жұмысы өзінің мазмұны жағынан жоғары оқу орнын бітіруші курс студенттерінің нақты білім беру бағдарламасы бойынша өздігінен дайындайтын, қолжазба түріндегі ғылыми-зерттеу жұмысы.

4.4.2 Диплом жұмысының (жобаның) көлемі, ереже бойынша, 60-90 бет болуы қажет (кейбір жағдайларда гуманитарлық бағыттар бойынша 100 бетке дейін, жаратылыстану бағыттар бойынша 40 беттен жоғары). Қосымшалар диплом жұмысының (жоба) көрсетілген көлеміне енгізілмейді.

4.4.3 Диплом жұмысының (жобаның) құрылымдық элементтеріне мыналар жатады:

- мұқаба (сыртқы беті);
- титул беті;
- диплом жұмысының (жобаның) орындалуына тапсырма;
- мазмұны;
- кіріспе;
- негізгі бөлім;
- қорытынды (тұжырым);
- пайдаланылған әдебиеттер тізімі;
- қосымшалар.

4.4.4 Мұқабада (сыртқы бетінде) келесі мағлұматтар келтіріледі:

- диплом жұмысы (жоба) орындалған, ұйымның атауы,
- студенттің тегі және аты-жөні,
- диплом жұмысының (жобаның) тақырыбы,
- жұмыстың түрі-диплом жұмысы (жоба),

- білім беру бағдарламасының атауы және коды,
- қала және жыл.

4.4.5 Титул беті диплом жұмысының бірінші беті құжатты қажетті жағдайда өңдеу және іздестіру үшін қажет болып табылатын ақпарат дерек көзі ретінде қызмет етеді.

Титул бетіне келесі мағлұматтар келтіріледі:

- диплом жұмысы (жоба) орындалған, ұйымның атауы,
- дипломдық жұмыс жобасы орындалған, кафедра атауы,
- шектеуіш гриф (қажет болғанда),
- кафедра меңгерушісінің бекітілген қолы,
- жұмыстың түрі - диплом жұмысы (жоба),
- «тақырыбына» деген сөздің көрсетілуімен, диплом жұмысының (жобаның)

тақырыбының, атауы,

- білім беру бағдарламасының атауы және коды,
- сол жағында «орындаған», қарама-қарсы оң жағынан студенттің тегі және аты жөні,

- бір жол томен «ғылыми жетекшінің ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы» және тегі мен аты жөні,

- қала және жыл көрсетіледі,

Мұқабаны рәсімдеу үлгісі және титул беті А және Ә қосымшаларына сәйкес келтіріледі.

4.4.6 Диплом жұмысының (жобаның) мазмұны кіріспе бөлімін, реттік нөмірлер және барлық тараулардың атауларын, тараушаларды, қорытындыны, пайдаланылған әдебиеттер тізімін, беттердің нөмірлері көрсетілген қосымшаларын қамтиды.

4.4.7 Кіріспе бөлім диплом жұмысының (жобаның) өзекті мәселелерін, ғылыми жаңашылдығын және практикалық маңыздылығын, қазіргі ғылыми мәселелерді шешу, ахуалын бағалаудан, сонымен қатар дипломның мақсаты, міндеттерін зерттелу объектісін теориялық және әдіснамалық негіздерін құрайды.

4.4.8 Диплом жұмысының (жобаның) негізгі бөлігінде, орындалған дипломдық зерттеулердің мәнін, мазмұнын, әдістемесі мен диплом жұмысының негізгі қорытындыларын білдіретін мәліметтер келтіріледі.

Диплом жұмысының (жобаның) негізгі бөлігі ережеге сай, бөлім және бөлімшелерге бөлінеді (бөлім және параграфтар).

4.4.9 Қорытынды бөлім (тұжырым) дипломдық зерттеулер қорытындыларының қысқаша тұжырымынан, қойылған міндеттердің толық шешілуін бағалаудан, зерттелінген объекті бойынша нақты ұсыныстардан тұруы қажет.

4.4.10 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі ғылыми жұмыстарға қойылған талаптарға сәйкес рәсімделеді.

4.4.11 Қосымшаға дипломның зерттелуі мен орындалуына байланысты, негізгі бөлімде қамтылмаған материалдар кіргізіледі.

4.4.12 Диплом жұмысындағы (жобаға) қабылданған шешімнің және барлық деректердің объективтілігі мен дәлдігі туралы жауапкершілікті студент диплом жұмысының (жоба) авторы - өз мойнына алады.

Ерекше білім беруді талап ететін студенттер үшін

Мүмкіндігі шектеулі студенттермен жұмыс барысында аса назар аудару ұсынылады:

- мүмкіндігі шектеулі студентпен жүргізілетін оқытушыға қойылатын талаптар
- студентке берілетін тақырып тым ауыр болмауы;
- балалардың денсаулық жағдайын ескеру;

Мүмкіндігі шектеулі бітірушілермен дипломдық жұмыстарды орындауға және қорғауға дайындығына көп көңіл бөлінеді. Ғылыми жетекшілермен байланыс орнатылып, дипломдармен және олардың ата-аналарымен жеке әңгімелер жүргізіледі. Ең алдымен,

диплом жазу барысында мүмкіндігі шектеулі бітірушілердің психологиялық-педагогикалық сипаттамасын және физикалық мүмкіндік шектеулерін ескеруі қажет.

4.5 Диплом жұмысын (жобасын) ресімдеу тәртібі

4.5.1 Диплом жұмысы (жобасы) компьютер, принтер арқыны А4 форматты ақ қағаздың бір жақ бетіне бір интервал (аралық) сақтай отырып орындалады. Шрифт-кальшты, кегль 14.

Диплом жұмысының (жобаның) мәтіні жан-жағынан қалдырылатын ашық орындардың (поля) мына мөлшерлерін сақтай отырып басылуы тиіс: сол жағынан - 30 мм, жоғары жағынан - 20 мм, оң жағынан -10 мм және төменгі жағынан - 25 мм.

Айқындалып назар аударылатын терминдерге, формулаларға, теоремаларға, компьютерлік жағдайлардағы түрлі гарнитурлы шрифттарды пайдалануға рұқсат беріледі.

4.5.2 Диплом жұмысының (жобаның) орындау тәсіліне қарамастан басылған мәтіннің сапасы мен иллюстрациялардың, кестелердің ресімделу компьютерден басын шығарылған кездегі айқындығы талапты қанағаттандыруы тиіс.

4.5.3 Диплом жұмысын (жобаны) әзірлеу барысында көрінген қателер және графикалық дәлсіздіктерді түзетуге рұқсат етілмейді.

4.5.4 Дипломдық (жоба) жұмыстағы тегі, мекеменің, ұйымның, фирманың аттары, өнімнің аталуы және басқа жалқы есімдер атаулары түп нұсқа тіліне келтіріледі.

4.5.5 Диплом жұмысының (жобаның) құрылымдық элементтерінің атаулары «Мазмұны», «Нормативтік сілтемелер», «Анықтамалар», «Белгілеулер мен қысқартулар», «Кіріспе», «Қорытынды», «Пайдаланылған әдебиеттер тізімі», құрылымдық элементтерінің басында жазылуы тиіс.

4.5.6 Диплом жұмысын (жобаны) бөлімге және бөлімшелерге бөлу қажет. Әрбір бөлім және бөлімше аяқталған ақпараттан тұруы қажет.

4.5.7 Бөлімдердің атаулары диплом жұмысының (жобаның) тақырыбын ашып көрсетуі, ал бөлімшелердің атаулары өзі сәйкес бөлімінің тақырыбын ашып көрсетуі тиіс.

4.5.8 Бөлімдер мен бөлімшелердің атаулары олардық мазмұнын нақты және қысқаша дәріптеуі тиіс.

Бөлімдер мен бөлімшелердің тақырыптарын абзацтан кейін бас әріппен, аяғында нүкте қоймай, астын сызбай басу қажет.

Егер де атаулар екі сөйлемнен тұрса, оларды нүктемен бөледі.

4.5.9 Диплом жұмысының (жобаның) беттерін араб сандарымен нөмірлеу қажет. Беттің нөмері қағаздың төменгі жағының ортасына нүктесіз қойылады.

4.5.10 Титул беті жалпы беттердің нөмірленуіне қосылады. Титул бетіне нөмір қойылмайды.

4.5.11 Жекелеген беттерге орналастырылған иллюстрациялар және кестелер диплом жұмысы (жобаның) беттерінің жалпы нөмерлеріне қосылады.

А3 формат парағындағы иллюстрациялар, кестелер бір бет ретінде есептелінеді.

4.5.12 Диплом жұмысының (жобаның) бөлімдерінің барлық құжаттық өн бойында абзацтан кейін араб сандарымен белгіленіп нүктесіз қойынған реттік нөмірлері болуы қажет. Бөлімшелер бөлімдер аясында нөмірленуі қажет. Бөлімше нөмірі, нүктемен бөлінген бөлім мен бөлімше нөмірлерінен тұрады. Бөлімше нөмірінен кейін нүкте қойылмайды. Бөлімдер екі немесе бірнеше бөлімшеден тұрады.

Мысал

1. Типтік және негізгі мөлшері

1.1	}	Құжаттың бірінші бөліміндегі бөлімшенің нөмірленуі
1.2		
1.3		

2. Техникалық талаптар

- 2.1
2.2
2.3
- } Құжаттың екінші бөліміндегі бөлімшенің нөмірленуі

4.5.13 Диплом жұмысының (жобаның) әр бөлім жаңа парақтан (беттен) басталуы қажет. Бір бөлімнің ішіндегі бөлімшелер бір-бірінен мәтіннен екі жол төмен түсіріліп бөлінеді.

4.5.14 Диплом жұмысының (жобаның) беттері және қосымшасы, диплом жұмысының (жоба) құрамына кіретін барлық беттерінде нөмірлері болуы қажет.

4.5.15 Диплом жұмысындағы (жобада) иллюстрациялар (сызбалар, карталар, кестелер, схемалар, диаграммалар, түсірілген суреттер) бірінші немесе келесі беттерде екендігі ескертілген мәтіннен кейін орналасуы керек.

Иллюстрациялар компьютермен де түрлі-түсті жолмен де орындалуы мүмкін. Барлық иллюстрацияларға сілтемелер болуы қажет.

4.5.16 Диплом жұмысына (жобада) орналасқан сызбалар, кестелер, диаграммалар, схемалар, иллюстрациялар конструкторлық құжаттардың бірыңғай жүйесі (БЖКҚ) мемлекеттік стандарттың талаптарына сай болуы тиіс.

4.5.17 Қосымшадағы иллюстрациялардан басқа иллюстрациялар араб сандарымен басынан аяғына дейін нөмірленуі тиіс.

Егер сурет біреу болса, онда ол «Сурет 1», «Сурет» сөзі және оның аталуы жолдың ортасынан жазылуы тиіс.

4.5.18 Иллюстрацияларды бөлімдер шеңберінде (ішінде) нөмірлеуге болады. Мұндай жағдайда иллюстрациялар нөмірі нүктемен бөлінген бөлімнің нөмірі мен иллюстрацияның реттік нөмірінен тұрады. Мысалы: Сурет 1.1.

4.5.19 Иллюстрациялардың қажет болған жағдайда, атаулары мен қоса түсіндіретін мәліметтері болуы мүмкін сурет астындағы мәтін. Бұл жағдайда былай жазылады: Сурет1 атауы

4.5.20 Иллюстрацияға сілтеме жасау барысында нөмірлеуде «2 суретке сәйкес» деп жазу қажет, басынан аяғына дейін ал бөлім бойынша нөмірлеуде «1.2 суретіне сәйкес» болуы тиіс.

4.5.21 Кестелер көрнекілік ретінде және көрсеткіштерді салыстыру мақсатында қолданылады. Кестелердің атаулары оның мазмұнын ашу керек. Дәл, қысқаша болуы тиіс. Кестелердің атауын кестеден жоғары, жолдық енінен абзацтан кейінгі «кесте 1» сөзінен соң келесі жолға орналастыру керек.

4.5.22 Кестені өзі ескертілген мәйіннен кейін орналастыру қарастырылады.

4.5.23 Барлық кестелерге диплом жұмысында (жобада) сілтемелер болуы тиіс. Сілтеме қоюда «кесте» деп нөмірлері көрсетіліп жазылуы қажет.

4.5.24 Көп жол мөлшердегі кестені келесі параққа (бетке) көшіруге болады. Кесте бөлігін келесі параққа (бетке) көшіру барысында «Кесте» сөзі және нөмірі бір рет кестенің бірінші бөлігінің сол жағына, ал келесі бөлігінде «Жалғасы» сөзі жазылады, және кесте нөмірі көрсетіледі, мысалы: «1 кестенің жалғасы». Кестелерді келесі параққа (бетке) көшіру барысында тақырыбы тек қана бірінші бөлігінің үстіне орналастырады. Кестенің бөлігін көшіруде кестені шектейтін төменгі көлбеу сызық сызылмайды.

Көп мөлшерлі графалы кесте қосымшаға енгізіледі.

4.5.25 Егер де кестенің әр түрлі жолдарындағы қайталанатын (графаларда) мәтін бір сөзден тұрса, онда ол бірінші жазылғаннан соң, тырнақшамен ауыстырылады; егер екі немесе көп сөзден тұрса, онда бірінші қайталанғаннан соң, оны «ол да солай» сөзімен ауыстырады, әрі қарай - тырнақшалармен. Қайталанып тұрған сандардың, маркалардың, белгілердің, математикалық және химиялық символдардың орнына тырнақшалар қоюға

болмайды. Егер әріптік және былайғы мәліметтер қандай да кесте жолдарында келтірілмесе, онда оған сызықша қойылады.

4.5.26 Қосымшаға шығарылған кестелерден басқа, кестелер арап сандарымен басынан аяғына дейін нөмірленуі тиіс.

4.5.27 Бөлімдер ішіндегі кестелерді нөмірлеуге рұқсат беріледі. Мұндай жағдайда кестелер нөмірі нүктемен бөлінген бөлімнің нөмірінен және кестенің реттік нөмірінен тұрады.

4.5.28 Кесте жолдары және графа атаулары жекеше түрде бас әріппен жазылады, ал графаның тақырыпшалары, егер тақырыпша бір сөйлемнен тұрса, тармақша әріптермен, немесе егер олар дербес мағынаға ие болса, бас әріппен жазынады. Кестенің тақырыбы мен тақырыпшасынан кейін нүкте қойылмайды.

4.5.29 Кестелердің сол жағынан, оң және төменгі жағынан, ережедегідей, сызықпен шектелуі тиіс. Кестелердің шрифт мөлшерін, мәтіндегіден кем алуға рұқсат беріледі.

Графалардың аты, ережедегідей, кесте жолына қатарлас жазылады. Қажет болған жағдайда графалардың атын перпендикуляр орналастыруға рұқсат етіледі. Кестенің басы кестенің қалған бөлігінен жеке сызықпен бөлінуі тиіс.

4.5.30 «Ескерту» сөзі абзацтан бас әріппен жазылуы және сызылмауы тиіс.

4.5.31 Егер мәтін мазмұнына, кесте немесе графикалық материалдарға түсінік не анықтамалық мәліметтер қажет болса, дипломдық жұмысқа ескерту енгізіледі.

4.5.32 Ескертуді ескерту қатысты мәтіннен, графикалық материалдан кейін немесе кестеге орналастырады. Егер ескерту біреу болса, онда «Ескерту» сөзінен кейін сызықша қойылып, ескерту бас әріппен жазылады. Бір ескерту нөмірленбейді. Бірнеше ескертулер арап сандарымен рет-ретімен нүктесіз нөмірленеді. Кестелер бойынша ескерту кестенің аяқталуын білдіретін соңғы сызықтың үстінен жазылады.

4.5.33 Формулалар және теңдеулер мәтіннен басқа жеке жолға бөліп көрсетіледі. Әрбір формулалар және теңдеулердің жоғары және төменгі жағынан бос, бір жолдан кем емес орын қалдыру қажет.

4.5.34 Символдар мен сандық коэффициенттердің мағыналарын түсіндіру формулаға сәйкес келтіріліп, формулада берілген бірізділікпен жүргізілу керек.

4.5.35 Диплом жұмысындағы (жобадағы) формулаларды реттік нөмірлермен нөмірлеу барлық жұмыс шегінде дөңес жақшаға алынып, арап сандарымен оң жақ шетте бір жолда қарастырылады.

4.5.36 Мәтіндегі формулалардың реттік нөміріне сілтеме жақшаға алынып жасалады. Мысалы - (1) формулада.

4.5.37 Бөлімше шегінде (ішіндегі) формулаларды нөмірлеуге рұқсат беріледі. Мұндай жағдайда формула нөмірлері нүктемен бөлінген бөлімнің нөмірлері мен формулалардың реттік нөмірінен тұрады, мысалы (3.1).

4.5.38 Пайдаланған дерек көздеріне сілтемелер квадратты (шаршылы) жақшаға алынады.

4.5.39 Дерек көздері туралы мәлімет диплом жұмысының (жобаның) мәтіндегі дерек көздерінің сілтемелерінің жасалу реті бойынша орналасу керек және абзацтан кейін арап сандарымен нүктесіз нөмірленеді.

4.5.40 Қосымшалар осы диплом жұмысының (жобаның) жалғасы ретінде келесі парақтарына рәсімделеді.

4.5.41 Диплом жұмысының (жобаның) мәтінде барлық қосымшаларға сілтеме болуы тиіс. Қосымшалар мәтіндегі сілтемелердің ретіне қарай орналасады.

4.5.42 Әрбір қосымша жаңа беттен басталып «Қосымша» сөзі мен атауы беттің жоғарғы жағының ортасында көрсетілуі тиіс.

Қосымшаның аты болуы қажет, ол жеке жолға, мәтінге симметриялы түрде бас әріппен жазылады.

Егер дипломдық жұмыс (жоба) бір қосымшадан тұрса, онда белгілемей жіберіледі.

4.5.43 Қосымшалардың диплом жұмысының (жобаның) қалған бөлімдерімен басынан басталатын ортақ нөмірлері болуы тиіс.

4.6 Дипломдық жұмысты (жобаны) қорғауға ұсыну тәртібі

4.6.1 Дипломдық жұмыс (жобаны) алдын ала қорғаудан өту үшін шығарушы кафедраға тапсырылады.

4.6.2 Дипломдық жұмысты (жобаны) алдын ала қорғау кафедраның ашық отырысында студенттердің және міндетті түрде ғылыми жетекшілердің міндетті түрде қатысуларымен және қажет болған жағдайда, ғылыми консультанттардың қатысуымен өткізіледі.

Алдын ала қорғау кафедра отырысының хаттамасымен рәсімделеді.

4.6.3 Алдын ала қорғаудан ойдағыдай өткен, қойылған талаптарға сәйкес ресімделген, аяқталған дипломдық жұмыс (жоба) ғылыми консультант пен студенттің қолы қойылып, ғылыми жетекшіге ұсынылады.

4.6.4 Ғылыми жетекші диплом жұмысына (жобасына) жазбаша сын-пікір жазады.

Диплом жұмысы (жоба) қабылданған жағдайда ғылыми жетекші оған қол қойып және қорғауға жіберілгендігі туралы жазбаша-пікірмен бірге кафедра меңгерушісіне ұсынады.

Диплом жұмысы (жоба) қабылданбаған жағдайда ғылыми жетекші оған қол қоймайды, бірақ жазбаша сын-пікір жазады, диплом жұмысының (жобаны) қорғауға жіберілмегендігі жөніндегі өзінің жазбаша сын-пікірін жазады.

4.6.5 Осы материалдардың негізінде кафедра меңгерушісі диплом жұмысына (жобаға) нақты соңғы тұжырымын шығарады да, оны титул бетіне жазады.

Егер кафедра меңгерушісі студенттердің диплом жұмысын қорғауға жіберуге болмайды деп шешсе, бұл сұрақ студент мен ғылыми жетекшінің қатысуымен кафедра отырысында қаралады. Кафедра отырысының хаттамасы жоғары оқу орынының ректорына бекітуге ұсынылады.

4.6.6 Шығарушы кафедраның қорғауға ұсынған диплом жұмысы (жоба), пікір жазу үшін факультет деканына жіберіледі.

4.6.7 Шығарушы кафедра меңгерушісінің өндіріс және ғылыми ұйымдардың мамандары арасынан ұсынған пікір жазушылардың тізімі ректордың бұйрығымен бекітіледі. Пікір жазушылар ретінде басқа жоғары оқу орындарының профессорлар, доценттер, оқытушылар қатыстырылады.

4.6.8 Пікір жазушылардың базалық жоғары білімі болуы тиіс және/немесе қорғалатын диплом жұмысының (жобасының) профиліне сәйкес ғылыми атағы, ғылыми немесе академиялық дәрежесі болуы тиіс.

4.6.9 Пікір жазушы диплом жұмысына (жобаға) жазбаша пікірін ұсынуы қажет, онда тақырыптың өзектілігі, жаңашылдығы және практикалық маңыздылығы, тақырыптың маманның кәсіби даярлығына, берілген ғылыми академиялық дәрежесі мен берілген біліктілігіне сәйкестігі, жүргізілген зерттеудің дербестігі, қорытынды мен ұсыныстарының барлығы, мәселелердің шешілу және зерттеудің аяқталуы дәрежесі көрсетіледі.

Пікірде баллдық-рейтингтік әріптік жүйе бойынша бағасы және академиялық дәрежесі мен квалификация берілу мүмкіндігі көрсетілген дәлелді қорығтынды беріледі.

4.6.10 Ғылыми жетекшінің қорғауға жіберген, бірақ пікір жазушының F - «қанағаттанарлықсыз» деп бағалаған, диплом жұмысы жалпы жағдаймен қорғалады.

4.6.11 Факультет деканы шығарушы кафедраның меңгерушісі мен диплом жазушы - білімгерді жазылған пікірмен қорғауға бір күн қалғанда таныстырады. Диплом жұмысын пікірі және сын-пікірімен қоса Мемлекеттік аттестаттау комиссиясына қорғауға жібереді.

4.6.12 Диплом жұмысын (жобаны) қорғау студенттің қалауы бойынша қазақша және орыс тілдерінде жүргізіледі. студент кафедраның ұсынысымен диплом жұмысының

(жобасының) қорғауда таныстырылып және шетел тілінде сұрақтар қоюға болатын шетел тіліндегі қысқаша мазмұнын тапсырады.

4.6.13 Дипломдық жұмысты (жобаны) қорғауда электрондық қорларды мультимедиялық тұсау кесер түрінде тұстас техникалық қаражат базасында және ақпарат қатынас саласында жетістікте пайдалануда жүзеге асыруға болады.

4.7 Диплом жұмысын (жобаны) қорғау тәртібі

4.7.1 Диплом жұмысын (жобаны) қорғау тәртібі білім беру саласындағы орталық атқарушы органдары бекіткен білім алушылардың үлгеріміне ағымдық, аралық және мемлекеттік қорытынды аттестация жүргізу Ережесімен анықталады.

4.7.2 Диплом жұмысын (жобаны) қорғау мемлекеттік аттестациялық комиссия мүшелерінің жартысынан кем емес мүшелерінің қатысуымен ашық отырысында өткізіледі.

Диплом жұмысын (жобаны) қорғау студенттердің, шығарушы кафедра оқытушыларының қатысуымен бұқаралық түрде ұйымдастырылады. Қорғауға ғылыми жетекшілері шақырынады, сонымен қатар дипломдық зерттеулер жүргізілген ұйымдардың өкілдері және басқа да ынталы тұлғалар қатыстырынады.

4.7.3 Бір диплом жұмысын қорғаудың ұзақтығы, ереже бойынша, бір студентке 30 минуттан аспауы қажет.

4.7.4 Диплом жұмысын қорғау барысында студент мемлекеттік аттестациялық комиссияның және қатысушылардың алдында 15 минуттан кем емес уақыт аралығында баяндама жасап қорғайды.

4.7.5 Диплом жұмысын (жобаны) талқылауға барлық қатысушылар сұрақ немесе сөз сөйлеу түрінде қатысады.

4.7.6 Талқылаудан кейін комиссия хатшысы сын пікір және пікірді оқып таныстырады (ғылыми жетекші қатысып отырған жағдайда өзі сөз сөйлейді). Сын пікір және/немесе пікірдегі ескертпелердің барлығына студент дәлелді түсіндірмелер береді.

4.7.7 Диплом жұмысын (жобаны) қорғау қорытындысы бойынша баллдық-рейтингтік әріптік жүйемен баға қойылады. Бағалауда студенттердің теориялық деңгейі, ғылыми және тәжірибелік дайындығы, ғылыми жетекшінің пікірі және сын пікір берушінің бағасы назарға алынады.

4.7.8 Диплом жұмысын (жобаны) қорғаудың қорытындысы әр студент бойынша мемлекеттік аттестациялау комиссиясының отырысының хаттамасымен ресімделеді және өткізілу күнінде хабарланады.

4.8. Диплом жұмысын (жобаны) сақтау тәртібі

4.8.1 Диплом жұмыстарын (жобаларды) қорғалғаннан кейін шығарушы кафедра жоғары оқу орнының мұрағатына (архивіне) тізбе арқылы, кафедра меңгерушісінің бекітуімен тапсырады.

4.8.2 Диплом жұмыстары (жобалар) жоғары оқу орнының мұрағатында 5 жыл сақталады. Бұл мерзім өткеннен кейін диплом жұмысы (жоба) ректордың бұйрығымен құрылған комиссияның актісімен, істен шығарылады.

4.8.3 Оқу-әдістемелік көмек корсету, конкурсқа қатысу, өндірісте қолдану үшін оқу ісі жұмыстары жөніндегі проректордың рұқсатымен диплом жұмысының көшірмесі түсіріліп және мүдделі жаққа беріледі.

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС (ЖОБА) ОРЫНДАУДЫҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы бойынша кәсіптік шеберлік пен кәсіптік қызмет мазмұнын, мақсат – міндеттерін, ғылыми

педагогикалық заңдылықтарын толық қамтитын, әдіс – тәсілдері мен дидактикалық негіздерін қамтитын пән болып табылады.

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы студенттерін жалпы орта мектептерде оқылатын «Көркем еңбек және сызу» білім беру бағдарламасы мазмұны мен оны оқыту әдіс – тәсілдері мен теориялық және дидактикалық ерекшеліктері мен танысады. Сонымен қатар бұл пәнді оқу процесінде олар көркем педагогикалық кәсіби қызметін іс-әрекет, әдет-дағдыларымен т.б. білім беру бағдарламасы функцияларымен жан – жақты танысады.

Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы болашақ кәсіби мамандардың көркем еңбек түрлерін оқыту процесін ұйымдастыру, оқушылардың танымдық, көркем эстетикалық қызметтеріне жетекшілік ету, олардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, игерген білімдерін тәжірибеден, өмірде қолдана білу икемділіктерін шыңдау педагогикалық қызмет әдет – дағдыларын шеберліктерін қалыптастырады. Кәсіптік оқыту әдістемесі пәні мен мектеп «Көркем еңбек» пәні көркем өнердің барлық түрлерін, жанырларын және барлық қызмет түрлерін екі бағытта – практикалық жұмыс пен өнерді және қоршаған ортаны көркем – эстетикалық тұрғыда қабылдау сабақтары түрінде қамтитын болғандықтан дипломдық жұмыс орындау методологиялық негіздері осы мәселелер шеңберінде өрбіп отырады.

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы дипломдық жұмыс орындаудың әдістемелік методологиялық негіздері – біріншіден, болашақ ұстаздардың көркем педагогикалық кәсіби білімі мен шеберлігін қалыптастыру әдістері; екеншіден, көркем еңбекті оқыту әдістемесінің мазмұны, білім және тәрбие әдіс – тәсілдері, теориялық және дидактикалық мен заңдылықтары; Үшіншіден, бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі пәнімен мектеп «бейнелеу өнері» сабағының қызмет түрлері, сабақ ерекшеліктері; төртіншіден, бейнелеу өнер түрлері, жанрлары және өнер тарихымен теориясы; бесіншіден, бейнелеу өнерінің оқытудың философиялық, эстетикалық, педагогикалық, психологиялық – физиологиялық, негіздері;

Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы студенттерінің бірінші курстан бастап жоғарғы оқу орнын аяқтағанға дейінгі оқу процесінде, өздерінің таңдаған мамандығына байланысты графика – сурет, сыршырай (живопись), мүсіндеу, сәндік – қолданбалы және дизайн, сәулет өнерінің әліппесінен бастап, көркем шығармашылық, педагогикалық деңгейде көлемде білім алуын талап етеді. Арнайы көркем еңбекпәндері мен педагогикалық ғылымының барлық саласындағы және психологиялық, жас ерекшелігі физиологиялық т.б. қоғамдық пәндерді қамтиды.

Дипломдық жұмыс орындаудың әдістемелік негіздері

Білім беру бағдарламасын игерудегі шығармашылық қызметтің және көркем еңбекті оқыту әдістемесі саласында дипломдық жұмыс орындаудың мақсат-міндеттерінің негізгі элементтері: дипломдық жұмыс орындауға қажетті даярлық материалдарын жинау; мақсатты бағытта соңғы қорытындыны, шешімді болжай білу; болжам, елестету; жаңа бағытта тұжырым, тәсіл іздену; қажетті ой тұжырымын жасай білу; теория, ереже, заңдылықтар, құрылым мән-мазмұнын талдай білу; өнер шығармашылығы, логика, интуиция және жұмысты жүргізудің жоспарлы және нәтижелі болуын қамтамасыз ету т.б.

Ғылыми, ғылыми шығармашылық зерттеу қызметінде студенттер дипломдық жұмыста субъектіні де объектіні де бірдей қарастыратын, проектін орындау процесіндегі зерттеу қызметі ретінде түсінуі қажет.

Дипломдық жұмыс орындау барысында студент төмендегідей негізгі мақсат-міндеттерді іске асыруы тиіс:

- көркем қызмет және ғылыми зерттеу нәтижелерін ой санадан өткізіп, тұжырымдау, қорытындылау және оларды педагогикалық практикаға енгізу;

дипломдық жұмысқа көркем шығармашылық, әдістемелік, педагогикалық мәселелер аратынастық байланысын шешуге бағытталған теориялық, ғылыми-практикалық зерттеу тұрғысынан қарау;

- көркем еңбек білім беру бағдарламасының пәндері бойынша көркем образдық бейнелеу шығармашылық процесінің құрлымын меңгеру;
- педагогикалық және жалпы творчестволық процесс құрылымын игеру, бұл процестердің теориялық негіздерін білу;
- көркем еңбек түрлерінің орындалу әдіс-тәсілдерін, түрлі техникасы мен құралдарын меңгеру;
- көркем еңбекжәне әдістеме аспектісіндегі көркем творчестволық мәселелерді теориялық және практикалық деңгейде шеше білу;
- теориялық білімдерін білім беру бағдарламасы пәндері бойынша практикалық бейнелеу қызметтерінде қолдана білу;
- өзі таңдаған білім беру бағдарламасынемесе көркем еңбектүрлері бойынша долбар, нобай, жоба /эскиз/ және толық аяқталған көркем композиция орындау жолдарын игеру;
- мамандандыру пәндері бойынша өз көркем-педагогикалық шеберлік деңгейлерін арттыру;

Дипломдық жұмыстың әдістемелік зерттеу мазмұны:

- дипломдық жұмыс мазмұны және құрылымы;
- дипломдық жұмыс орындау кезіндегі қажетті шарттар;
- зерттеу сұрақтары бойынша мектепте оқыту процесінің жағдайларын оқып іздену;
- дипломдық жұмыс қорытындыларын мектеп-мұғалім тәжірибесіне енгізу және педагогикалық эксперимент жүргізу әдіс-тәсілдерін меңгеру;
- дипломдық жұмысты орындауға қажетті сұраныстар мен талаптарды / түсініктеме жазба, мәтін, дайындық материалы, планшеттер мен эскиздер т.б./ толық орындау;
- қажетті жағдайда шығармашылық жұмысты материалда орындау / графика, живопись, мүсін, СҚӨ - рі, дизайн, т.б./.

Диплом жұмысын орындау барысында болашақ көркем еңбекмұғалімдерін ғылыми зерттеу жұмысы тұрғысында бір-біріне байланысты мәселелерді шешуге бағытталған ғылыми-әдістемелік жұмыс орындауға даярлау осы жоғарыда аталған мәселелерді толық меңгеруді талап етеді.

Дипломдық жұмыс болашақ мұғалімдерге бейнелеу өнерін оқыту әдістемесінің көркем білімі мен тәрбиедегі білім беру бағдарламасы бойынша өзара байланысты мәселелерін зерттеу тәсілдері мен жолдары туралы біртұтас ұғым қалыптастырылады.

Дипломдық жұмыс орындау процесінде студенттер ғылыми зерттеу кезеңдері мен зерттеудің ғылыми ақпараттары мен және мазмұны мен танысады.

Дипломдық жұмыс тақырыбын дұрыс таңдау үшін студент көркем еңбекжәне оны оқыту әдістемесі туралы толық жан-жақты мәлімет жинап, саралап талдауы тиіс. Содан соң тақырыптың көкейкестілігін анықтап дипломдық зерттеу нысынасына, пәнін, мақсат-міндеттерін, ғылыми болжамы мен жаңалығын, зерттеу әдістерін, практикалық құндылығын нақты сипаттап көрсетеді. Дипломдық жұмыс тақырыбын негіздеуде педагогикалық және методикалық мәселелерді қарастырып оны шешу жолдарын іздестіреді.

Болашақ мұғалімдер көркем еңбекбілім беру бағдарламасы бойынша ғылыми зерттеу және творчестволық жұмыс тәсілдерін дипломдық жұмыс орындау барысында екі бағытта бір тұтас негізде жүзеге асырады. Дипломдық жұмыс тақырыбына, оқу пәні мазмұнына байланысты түрлі тәжірибе, сараптамалар жүргізіліп сол арқылы дипломдық жұмыс қортындыларын мектеп практикасына енгізу туралы жалпы ұсыныстар енгізілді.

Білім беру бағдарламасы білім беру бағдарламасы бойынша кафедра, ғылыми жетекші, ғылыми – теориялық педагогикалық зерреуге бағытталған дипломдық жұмыстарды орындауға және оны бекітуге қажетті сұраныс талаптары мен міндеттерді

таныстырып оның дұрыс және сапалы орындалып қорғалуына қамтамасыз етуге барлық мүмкіндіктер жасайды.

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері ғылыми-теориялық, дипломдық жұмыс орындау процессінде оқу жылдары бойы оқытылған барлық білім беру бағдарламасы пәндерінің (сурет, живопись, мүсін, сәндік - қолданбалы өнері, қол өнері, дизайн, сәулет өнері, өнер тарихы мен теориясы) теориялық және практикалық негіздері қамтылады.

Дипломдық жұмыста оқу бітіруші студенттердің жоғарғы оқу орнында бүткіл мерзімдегі оқытылған барлық арнайы және білім беру бағдарламасының пәндері бойынша еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздерін оқыту әдістемесі саласындағы білім-білігі, таным-түсінігі, кәсіптік, ғылыми-теориялық, әдістемелік және практикалық даярлығы мен шеберлігі көрініс табуы тиіс.

Дипломдық зерттеу жұмысының негізгі мақсаттарының бірі еңбекке баулудың теориясы мен практикасы және оны оқытудағы білім-ғылым негіздерін, қызметін, іс-әрекет, әдет-дағдыларын, өз білім деңгейінде не ғұрлым терең де сапалы зерттеу тұжырымдау болып табылады.

Педагогикалық ғылыми зерттеу процесінде студент өз алдына қойылған дипломдық жұмыс мәселелері мен сұрақтарын шешіп, ғылыми зерттеу және тәжірибе жүргізу әдістемесін, өз бетінше ізденіс жұмысын жүргізу тәсілдерін меңгереді. Сонымен қатар оқу бітіруші түлек осы дипломдық ізденіс процесімен жұмыс орындау кезінде, өзінің оқу - тәрбие жұмысына кәсіби мұғалімдік даярлығын, көркем еңбекпәні сабағы түрлерін өз бетінше жүргізе алу шеберлігін көрсете білу қажет.

Дипломдық зерттеу жұмысы ғылыми-педагогикалық, әдістемелік негізінде орындалып оқу бітіруші тілектердің барлық оқу жылдарын қамтитын педагогикалық оқу қызметі мен практикалық іс-тәжірибесін анықтайды.

Дипломдық зерттеу жұмысын орындау үшін студент ең алғаш ғылымның, ғылыми мәселелердің мазмұнын өз мүмкіндігінше толық түсінуі қажет. Жалпы ғылым, ғылыми іс-әрекет қандай да бір проблема бойынша ізденісті, зерттеуді, зерттеу мақсат-міндеттерін, жоспарын, оны ұйымдастыру мен жүйелеу процесін қамтиды. Ғылыми жұмыс орындау үшін іздеуші арналған тақырып бойынша ғылымдар зерттеулерінен, ізденістерінен хабардар болуы тиіс. Яғни осы тақырып бойынша ғылыми әдебиеттерге талдау жасап педагогикалық әдістемелік, оқу құрамдарымен, тәжірибелермен танысып қортынды жасау шарт. Өз бетінше жаңа болжамдар, жаңалықтар ашуға талпынып оны қортындылап отырған жөн. « Жекеше алғанда «ғылыми» қортынды классикалық мәтінді жаңаша оқу және түсіндіру болып қарапайым түрде де көрінуі мүмкін.

Сондай-ақ белгілі бір биографияға қосымша көрініс беретін қол жазбаны табу және әр жерде шашырап жүрген идеяларға бір тұтасттық көрініс беретін белгілі бір сұрақ бойынша материалды жүйелеуде ғылыми қортынды болып саналуы мүмкін» Дипломдық жұмыс, ғылыми зерттеу жұмысының негіздерін үйрену, түсінік алу үшін орындалады. Сондықтан дипломдық жұмыста түбегейлі жаңа, соны жаналық ашу мүмкін емес. Алайда, бұл зерттеу жұмысы кейбір қарапайым ғылыми тұжырымдар, ұсыныстар жасауға мүмкіндік береді.

Дипломдық жұмыс (жоба) мазмұны, көлемі және оны орындау процесін ұйымдастыру.

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі бекіткен Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы бойынша дипломдық жұмыс және проектилер нұсқауында Көркем еңбекті оқыту әдістемесі пәні бойынша орындалатын дипломдық жұмыс төмендегідей мәселелерді қамтиды.

1. Еңбекке баулу мектеп оқу бағдарламаларына сай жеке сабақтар, тақырыптар мен бөлімдер үшін бейнелеу өнерін оқыту әдістемесінің теориялық негіздері, әдістемелік нұсқаулар мен ұсыныстар, оқытудың көрнекі құралдары (таблицалар, плакаттар,

модельдер, макеттер, бейнелік бағдарламалар, күн тізбелік жоспарлар, техникалық құралдар, т.б.) құрастырылады;

а) түрлі техникада түрлі материалдарды модельдеу, конструкциялау, жобалау процестерін жүргізу бойынша;

ә) материалдарда көркем өңдеу (ағаш, металл, шыны, мата, т.б.) бұйымдар макеттер, сызбалар жобалау және макеттеу бойынша;

2. Сыныптан тыс тәрбие жұмысын әңгіме, экскурсия- саяхат, олимпиадалар, үйірме жұмыстарын т.б. жүргізу мазмұны мен әдістемелерінің теориялық негіздерін құрастыру;

3. Сыныптық және сыныптан тыс жұмыс түрлерінде оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту бойынша оқыту әдістемесімен теориялық негіздерін құрастыру;

4. Пән аралық байланыстарды жүзеге асырудағы мұғалімнің жұмыс әдістемесін анықтайтын дипломдық жұмыстар: еңбекке баулу, кәсіпкерлік негіздері және оқу жоспарындағы басқа пәндермен білім беру бағдарламасы пәндерінің өзара байланысы;

5. Балалар психологиясын (балалардың бейнелеушілік және конструкторлық қызмет психологиясы) және педагогиканың басқада мәселелерін оқытудағы оқыту әдістемесінің тарихи – теориялық сұрақтарымен байланысты дипломдық (зерттейушілік бағыттағы) жұмыс;

Дипломның практикалық бөлімі оқытудың көрнекі құралдарының түрлі типтері мен түрлері, таблицалар мен плакаттар (6-8) болуы мүмкін. Олар оқыту әдістемесінің түп нұсқалық ерекшелігін көрсетуге бағытталады (модельдер, оқу кинофильмдері, т.б.), сондай – ақ (теориялық мазмұн көлеміне және ерекшелігіне байланысты) қосымша альбомдар мен түптелген блоктың (мәтін) кәсіби безендірілуінде көрініс табуы мүмкін.

Қосымша төмендегі материалдар ұсынылады:

а) дипломдық жұмысқа даярлық және иллюстративтік материалдар – эскиздер (форматтың композициялық шешімін іздену, бейне суреттерді, мәтіндерді, таблица, плакаттарды, т.б. орналастыру), долбарлар, нобайлар, жұмыс сызбалары, макеттер, эскиздер, іс-әрекеттегі модельдер, тапсырмаға қажетті нұсқалар т.б.;

ә) диплом тақырыбы бойынша оқушылармен эксперименттік – тәжірибелік жұмыс материалдары; көрнекі құралдар оқушылар жұмыстары, эксперименттің графикалық безендірілген қорытындылары-графиктер, таблицалар, диаграммалар т.б.

Дипломдық жұмыста студент тақырыптың педагогикалық білім беру процестегі теориялық және практикалық маңыздылығын, тақырыпты ғылыми негіздеу шеберлігін көрсете білуі тиіс.

Зерттеу тақырыбының жас буындарды оқыту мен тәрбиелеу жүйесіндегі мәні мен орнын көрсете алуы міндетті.

Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері әдістемесінен дипломдық жұмыс, бойынша әдебиеттерді және педагогикалық практика кезінде материалдарды терең оқып талдау, жүйелеу арқылы орындалады. Ғылыми әдебиеттерді және тәжірибе материалдарын оқып талдаудың өзіндік әдіс-тәсілдері болады. Мысалы, педагогикалық, психологиялық, әдістемелік, еңбек тарихы мен теориясы, эстетикалық, философиялық әдебиеттер мен көркем еңбек түрлерінен. Шығармашылық жұмыстарды, жас дизайнер туындыларын, оқушылар жұмыстарын өз мән-мазмұнына, құрылымына қарай жеке топтарға бөліп жүйелі түрде талдап өз ой-тұжырымдарын жазып ретпен жинақтау жұмыс нәтижелілігін арттырады.

Дипломдық жұмыста тапсырма көлемінде қазіргі және перспективалық теориялық және практикалық мәселелер мен сұрақтар қарастырылады. Дипломдық зерттеу жұмысы теориялық немесе эксперименттік зерттеуге, модельдеуге, белгілі бір тұжырымдарды оптимальдандыруға бағытталып зерттеу мазмұнын анықтауға мүмкіндік береді. Ғылыми – теориялық, педагогикалық дипломдық жұмыс көлемі А4 форматында 50-80 бет болуы мүмкін. Ғылыми-теориялық жұмыстың практикалық - графикалық бөлімінің мазмұны мен көлемі жұмыс мазмұнына, мақсат - міндеттеріне қарай кафедра және жетекші кеңесімен анықталып отырады. Дипломдық жұмыс алдында студент дипломдық жұмыс

орындаудың барлық кезеңдеріне арнап әрбір кезеңнің ретін көрсетіп жұмыстың күнтізбектік графигін ұсынады. Осы график бойынша дипломдық жұмыс процесінің кезеңдері анықталып зерттеу жұмысы өз ретімен орындалып отырады.

Дипломдық жұмыс құрылымы мен мазмұны, зерттеу және шығармашылық жұмыс кезеңдері:

- титул беті (2 бет),
- Дипломдық жұмысқа тапсырма (2 бет),
- бөлімдер, тараулар тізбегі мен парақтар реті көрсетілген дипломдық жұмыс түсініктеме хат мазмұны 1-2 бет),
- қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде дипломдық жұмыстың қысқаша мазмұны, жұмысты орындауға қажетті дерек көздері, жаңа шешімдер мазмұны, парақ табица, сурет және әдебиеттер саны көрсетілген аннотация (1 бет),
- тақырып көкейкестігі, нысаны мен пәні, ғылыми жаңалығы, мақсаты мен міндеттері, аталған тақырыптың қажеттілігін айқындайтын негіздеме, қарастырылып отырған сұрақ бойынша баспада жарық көрген ғылыми және практикалық жетістіктер мен әдебиеттерге қысқаша талдау берілген кіріспе (3-5 бет),
- Тақырып бойынша ғылыми – педагогикалық әдебиеттерге талдау жасалынып, зерттеу әдістемесі көрсетілген тұжырымдары мен жалпы түрде жүйеленіп, қорытындысы көрсетілген негізгі бөлім (50-60 бет),
- қорытынды (1-3 бет),
- автордың тегі, аты жөні және инициалдары, мақала немесе кітап тақырыбы, баспа орны, баспасы, басылған жылы (журналдағы мақалалар үшін – журнал атауы, жылы, нөмірі, беті) көрсетілген қолданылған әдебиеттер тізімі,
- қосымшалар (тіркеме);

Дипломдық жұмысқа түсініктеме хат теріліп жазылуы керек. Қағаз бетінде сол жағынан 30 мм, оң жағынан 10мм, жоғарғы жағынан 20 мм-төменгі жағынан - 25 мм орын қалдырылады. Түсініктеме хат беттері араб сандарымен нүктесіз белгіленіп қойылады. Түсініктеме хат құрамына кіретін барлық беттер қосымшаларды (графиктер, таблицалар, диаграммалар, схемалар) қоса есептегенде түгелдей нөмірленеді. Титул беттен басқа парақтар бетіне, нөмер төмен жақ ортасына бір ретпен қойылады.

Мәтіндегі әдебиет көздеріне сілтемелер, барлық түсініктеме хаттың мәтінінің өн бойында өсу ретімен, араб сандарымен белгіленіп квадрат жақшаларға алынады. Әдебиет көздерін түсініктеме хат мәтініндегі сілтемелер ретімен орналастырылған дұрыс. Ең соңында түсініктеме хаттың барлық беттерін қосымшалар диаграммалар, схемалар, таблицалар, фото суреттер және т.б. иллюстрациялар мен бірге бір негізге түптейді.

Дипломдық жұмыстың библиографиялық ақпараты, библиографиялық тізіммен және библиографиялық сілтемелермен мемлекеттік стандарттар негізінде орындалады. Библиографиялық тізімге дипломдық жұмыста қолданылмаған, сілтемелер жасалынбаған әдебиеттер енгізілмейді.

Дипломдық жұмыста библиографиялық тізімнің төмендегідей құрылымдары қолданылуы мүмкін:

- жұмыс атауы мен авторларлар тегінің алфавиттік реті бойынша,
- тақырыптық,
- баспа түрлері бойынша,
- жұмыс мазмұнының мінездемесіне қарай,
- аралас тізім құрылымы бойынша,

Дипломдық жұмыстар мен жобалар туралы типтік нұсқау негізінде көркем еңбек және сызу мамандығында дипломдық тақырып бойынша ғылыми зерттеу жұмысының орындалу құрылымы, безендірілуі мен жалпы мазмұны төмендегідей:

1. Дипломдық жұмыстар тақырыбы, қала және жылы көрсетіліп көркем безендірілген мұқаба;

2. Институт, факультет, кафедра, автордың тегі, аты, әкесінің аты, жұмыс тақырыбы, жетекшісі (жетекші және кеңесшісі), пікір беруші (қолдары қойылған), қаласы және жылы көрсетілген титул беті;
3. Теориялық және практикалық бөлімдері (мәтін беттерінің, планшеттер, суреттер, плакаттар т.б. саны, көлемі) көрсетілген дипломдық жұмыс құрылымы;
4. Дипломдық жұмыстың теориялық бөлімінің логикалық құрылымын көрсететін мазмұны;
5. Шешімі табылуы тиісті ғылыми мәселенің (мақсаттардың) қазіргі кезеңдегі жағдайына талдау жасалынып баға берілетін кіріспе. Кіріспеде тақырыптың көкейкестілігі және жаңалығы көрсетіліп, зерттеудің мақсаты, аталмыш жұмыстың білім бағдарламасымен байланысы белгіленіп анықталады,
6. Талданатын мәселе ерекшелігіне байланысты дипломдық жұмыстың негізгі бөлімінің мазмұны (теориялық бөлімде) екі-үш тарауда қарастырылады, негізгі бөлімде: зерттеудің пәндік саласын таңдау, мақсат қою, дипломдық жұмыстың мазмұны мен ерекшелігін теориялық түрде түсіндіру, әдістемелік кірісу, іс-әрекет, шешімдер мен тұжырымдарды жалпылау қарастырылады. Бұл бөлімде дипломдық жұмыс тақырыбы бойынша мектепте сабақ жүргізу қорытындылары мен педагогикалық тәжірибеге түсінік беріледі. Дипломдық жұмыс авторы, өзінің шығармашылық еңбектерімен қатар оқушылар суреттерінде зерттеу жұмысының әдістемелік тұжырымдары мен ұсыныстарының сыннан өту және мақұлдану дәлелі ретінде ұсынады.
7. Қорытынды бөлімде автордың орындаған жұмысының нәтижелі тұжырымдары, әдістемелік ұсыныстары жүйеленіп, мектеп оқу процесіне осы дипломдық жұмыстың әкелетін пайдасы көрсетіледі.
8. Қолданылған әдебиеттер тізімі дипломдық жұмысты жазу барысында қолданылған әдебиеттер тізімінен тұрады.

Орындалған дипломдық жұмыстың практикалық шығармашылық бөлімі болуы да мүмкін. Практикалық бөлім оқу - тәрбие процесіндегі қолданылатын түрлі оқу бейне – суреттерінен, плакаттардан, схема - таблицалардан, слайдтардан, кино – диа - фильмдерден, динамикалық модельдерден, электрлендірілген макеттерден, проектілерден, түрлі шығармашылық жұмыстардың эскиздерінен, түпнұсқалық жұмыстардан, дипломдық жұмыс тақырыбы мен бағыты бойынша оқу - тәрбие жұмысын жүргізу әдістемесімен зерттеу барысындағы эксперименттік - тәжірибелік жұмыс материалдарынан тұруы мүмкін. Көркем еңбекбағытында орындалған дипломдық жұмыста көркем оқыту мен тәрбиенің қазіргі кезең талап - тілектеріне сай барлық мәселелері мен оқыту әдістемелері, тәжірибелері, көркем еңбектүрлері бойынша сабақ жүргізу және шығармашылық жұмыс орындау материалдарымен техникалары, сондай-ақ дипломдық жұмыс орындаудағы зерттеу-ізденіс материалдары, орындау әдістемесі мен техникасы нақты белгіленіп көрсетілуі тиіс.

Дипломдық жұмыс құрылымы және оны орындау барысы: Ғылыми - теориялық дипломдық жұмыс орындау үрдісі, тақырып таңдап алынғаннан соң, осы тақырып мазмұнына сай жұмыс жоспарын құрудан басталады. Мұнда, әрбір жұмыс кезеңдеріне дипломдық жұмыс мазмұнының тараулары сәйкес келуі керек. Проблемалық жоспар төмендегідей түрде жасалуы мүмкін:

1. Жағдаят қою.
2. Бұрынғы тәжірибелер.
3. Біздің болжам(гипотеза).
4. Біздегі бар мәліметтер.
5. мәліметтерді талдау.
6. Болжамды дәлелдеу.
7. Тұжырымдар. Осы зерттеулерді жалғастыру перспективалары.

Ғылыми зерттеу жұмыстарының жалпы барысы жұмыс процесінің барлық әдіснамалық негіздерін қамтуы тиіс. Яғни ғылыми зерттеу жұмысының барлық жүргізілу барысы төменгідей ретте айқындалады:

- Таңдап алынған тақырыптың көкейкестілігін ,зерттеу деңгейін анықтау,
- Зерттеу нысаны мен пәнін анықтау,
- Зерттеу мақсаты мен міндеттерін анықтау,
- Зерттеудің ғылыми болжамын түзу ,
- Зерттеудің ғылыми жаңалығын анықтау,
- Зерттеу әдіснамасы мен әдістерін белгілеу,
- Зерттеу қызметінің, іс-әрекетінің және тәжірибе процесінің мазмұнын жазу,
- Зерттеу қорытындыларын талдау,
- Қорғауға ұсынылатын негізгі тұжырымдарды құрастырып, алынған нәтижелерді бағалау, қорытындылау, Кіріспе немесе алғы сөз, дипломдық жұмыстың негізгі түсініктемелік, әдіснамалық бөлімі болып табылады. Мұнда осы жоғарыда аталған ғылыми зерттеу жұмысының барлық жүргізілу барысы және ғылыми ақпараты дәлелденіп көрсетіледі. Кіріспеде немесе алғы сөзде жартылай алғанда жұмыс жоспарындағы және ғылыми зерттеу жүйесіндегі барлық мәселелер, нақтылай айтқанда: зерттеу тақырыбының көкейкестілігі мен өзектілігі, зерттеу нысаны мен пәні, мақсаты мен міндеттері, ғылыми болжамы мен жаңалығы, зерттеу әдіснамасы мен әдістері, қорғауға ұсынылатын негізгі тұжырымдар, зерттеулердің теориялық және практикалық құндылығы, зерттеу нәтижелердің сыннан өтуі және мақұлдандуы, дипломдық жұмыстың нақты құрылымы, көлемі, дипломдық жұмыс орындау мазмұны мен талаптарына сай бірінен соң бірі тізбектеліп қарастырылады.

Кіріспе - жобада дипломдық жұмыстың негізгі орталық мән – мазмұны анықталып көрсетіледі. Бұл жиналған ізденіс көздері мен материалдарға байланысты. Сондықтан қажетті материалдарды жинақтауда ұқыптылықпен жүйелілік қажет.

Диплом тақырыбына қажетті материалдар жиналған соң оларды талдап, тақырып проблемасына қандай зерттеу құрылымы қажет екендігін анықтауға болады.

Дипломдық жұмыс мазмұнында жұмыс, логикалық тұжырым бойынша тараулар мен параграфтарға жеке пункттер мен пункт бөлімшелеріне жіктеліп көрсетілуі тиіс.

Дипломдық жұмыстың логикалық құрылымын көрсету үшін мазмұнда барлық тараулар, бөлімдер, бөлімшелер мен параграфтар толық белгіленіп реттік сандары көрсетілгені жөн. Жұмыстың логикалық құрылымы деп зерттеудің орталық алаңын, негізі бөлігін, шеткі, сыртқы алаңын, негізгі тақырыбын, бірінші және екінші қатарлы тақырыпшаларын айтамыз. Жұмыс мазмұны логикалық тұрғыда жан-жақты талданып дұрыс құрылуы тиіс. Мұндай аналикалық құрылым, жұмыс идеясымен концепциясын анық түсіну үшін қажет.

Зерттеу көкейкестілігін анықтағаннан соң дипломдық зерттеу мақсатына сәйкес, оның міндеттерін нақты анықтап құрастырған жөн. Көпшілік жағдайда осы міндеттерді шешу жолдарын суреттеу мен құру, дипломдық жұмыстың тарауларының мазмұнын құрады.

Осыдан соң проблеманың дамуы мен шешім табуы, зерттеу нысаны мен пәнін анықтауға байланысты көрініс табады. Зерттеу пәні, зерттеу нысаны ұғымы мен алыстырғанда нақтылықты талап етеді. Нысан қажетті деңгейде белгілілікті, бар шындық ақиқатты, алдын ала бар нәрсені көрсетсе, ал пән зерттеуді, нақтылап айқындауды талап ететін белгісіздік.

Зерттеу пәні анықталған соң зерттеу міндеттері, құралдары, әдістері, болжамы т.б. зерттеу жүйесінің жеке мәселелері анықталып зерттеу процесі жүзеге асады. Келесі кезекте зерттеу әдістемесі қолданылып тұжырымдар мен нәтижелер қорытындыланады. Нәтижелерге баға беру, талдау теориялық және практикалық тұжырым жасауға ықпал етеді. Бұл тұжырымдар зерттеу нәтижелері түріндегі пікірлерді, ұсыныстар мен нұсқауларды, қағидаларды құрастырады.

Зерттеу процесін бейнелеп жазу зерттеу жұмысының негізі болып табылады. Мұнда зерттеу жұмысының логикалық ережелері мен заңдылықтары, зерттеудің қолданылған әдістемесі мен техникасы қарастырылады.

Дипломдық зерттеу жұмысының қорытынды кезеңі: жүргізілген зерттеу жұмысының ғылыми және практикалық қорытындылары көрсетілген жаңа және мәнді тұжырымдарды жүйелеу процесі болып табылады.

Жалпы білімнің логикалық жүйесі мен зерттеу нәтижесінің сипатына қарай ғылыми зерттеу жұмыстары ізденушілік, фундаментальдық, қолданбалы, әдістемелік болып бөлінеді. Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері бойынша дипломдық жұмыс орындауда әзденушілік және әдістемелік зерттеу жұмыстары кең орын алады. Мұндай зерттеу жұмыстарында ғылыми танымның түрлі әдістемелері қолданылады.

Ал ғылыми танымның әдістемелерінің өзі жалпы және арнайы әдістемелер болып бөлінеді. Қазіргі кезеңде ғылыми қызметтің әдіснамалық (методологиялық) негізіне объективтілік – ақиқаттылық, ақиқатқа, тарихи шындыққа сәйкестік және моральдық критерилер жатқызылады.

Дипломдық зерттеу жұмыстары мазмұны мен орындау тәсілдеріне қарай тарихи және теориялық болып та бөлінеді. Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері бойынша дипломдық жұмыс теориялық және тарихи мазмұнда да орындалуы мүмкін.

Дипломдық жұмыс жоғарғы оқу орындарында студенттердің бүкіл оқу мерзіміндегі білім беру бағдарламасы бойынша алған білімі мен педагогикалық және профессионалдық - кәсіптік білім беру бағдарламасы шеберлігін шыңдау және оны тексеру тәсілі болып табылады. Білім беру бағдарламасы бойынша орындалған дипломдық жұмыс көркем еңбек және сызу білім (бакалавр) атағын алу үшін орындалатын квалификациялық жұмыс.

Сондықтан дипломдық жұмыс автордың зерттеу тақырыбын таңдай алу шеберлігін, тақырыптың мәнділігі мен қазіргі жаңа кезең талаптарына сай екендігін, кәсіби және ғылыми білімі мен даярлығын көрсетуі тиіс.

Көркем еңбекті мектепте оқыту әдістемесінен дипломдық жұмыс тақырыбын таңдауды және зерттеу жұмысын орындау әдіснамасын жасауды көркем еңбекпәнінің базалық білім мазмұны орындау әдіснамасын жасауды көркем еңбекпәнінің базалық білім мазмұны мен стандарт талаптарына сүйеніп құрастыру жұмыс нәтижелілігін арттырып бағдарлылығын қамтамасыз етеді. Сондықтан біз Қазақстан Республикасы орта білімінің мемлекеттік стандартынан (Алматы, 1998) базалық білім мазмұны мен стандарт талаптарын алып көрсетеміз және бұл студенттер жұмысын жеңілдетеді деп есептейміз.

Барлық жазбаша жұмыстарын Шерхан Мұртаза атындағы ХТУ принциптеріне сәйкес академиялық адалдық (плагиат) тексеру өтуі тиіс. Білім алушылардың жазбаша жұмысының түріне байланысты түпнұсқалық нормаларын жыл сайын оқу жылының басында университеттің Ғылыми кеңесі бекітеді.

5. Кешенді дипломдық жұмыстарды орындауды және қорғауды ұйымдастыру

1. Дипломдық жұмыстардың (жобаның) тақырыптары шешілетін міндеттердің көлемі мен күрделілігіне байланысты жеке (бір студент) және ұжымдық түрде орындалуы мүмкін
2. Кешенді дипломдық жұмыста (жобада) әрбір студент үшін ұжымдық орындалатын дипломдық жұмыстың (жобаның) нақты бөлімі анықталады
3. Кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) тақырыбы екі бөлімнен тұруы керек: ұжымдық орындалатын тақырыптың атауы және студент әзірлеген бөлімнің атауы. Атаулардың арасына нүкте қойылады.
4. Кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) орындау кезінде әр студент дипломдық жұмыстың тәуелсіз бөлігін орындайды, ол күрделі дипломдық жұмыстың ажырамас бөлігі болып табылады.
5. Студенттердің кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) орындауға қатысатын факультеттердің барлық декандарымен, ОӘЖ жөніндегі проректормен келісілген, кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) бастамалайтын факультет деканының ректордың атына

жазылған қызметтік жазбаның негізінде кешенді диплом жұмыстарының (жобаның) тақырыптары, бөлімдерінің жетекшілерін бекіту туралы бұйрық шығарылады. Бұйрық жобасын оқу бөлімі дайындайды.

6. Кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) жетекшісі сол кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) бөлім жетекшілерінің қатарынан тағайындалады

7. Қажет болған жағдайда кешенді дипломдық жұмыстардың (жобаның) тақырыптары базасында тиісті кешенді дипломдық жұмыстарды орындауға қатысатын студенттердің зерттеулері орындалатын ұйыммен (кәсіпорынмен) келісіледі. Келісу кешенді дипломдық жұмыстарды (жобаны) орындауға өтінім нысанында жүзеге асырылады

8. Кешенді дипломдық жұмыс (жоба) тақырыбын таңдағанда мыналарды ескеру қажет:

- облыс және кәсіби қызмет объектілері бөлігінде тиісті ББ талаптары, сондай-ақ құзыреттерді игеру;

- әр түрлі ББ түлектерінің және кешенді дипломдық жұмыстардың (жобаның) құрамдас бөліктері (бөлімдері) жетекшілерінің бірлескен жұмыс кестесін жасайды және келіседі, кешенді дипломдық жұмыстар бойынша бірлескен консультациялар өткізеді. Кешенді дипломдық жұмыстың бірлескен консультациялары дипломдық жұмыстың (жобаның) үйлестірушісінің, кешенді диплом жұмыстары (жобасы) бөлімдерінің басшыларының және кешенді дипломдық жұмыстарды (жобаны) орындайтын түлектердің қатысуымен өткізіледі

- ББ бағытталған кәсіби қызмет түрлеріне ескеру қажет.

9. Кешенді дипломдық жұмыстың жетекшісі кешенді дипломдық жұмыстардың (жобаны) бір топ студенттерін дайындау мен қорғауды ұйымдастырушылық-әдістемелік сүйемелдеуді (Шерхан Мұртаза атындағы ХТУ Дипломдық жұмыстарды ұйымдастыру жұмыс нұсқауы) жүзеге асырады :

- тиісті деканаттарға бітірушілерді диплом алдындағы практикаға жіберу туралы мәліметтерді ұсынады;

- әр түрлі ББ түлектерінің және кешенді дипломдық жұмыстардың (жобаның) құрамдас бөліктері (бөлімдері) басшыларының бірлескен жұмыс кестесін жасайды және келіседі, кешенді дипломдық жұмыстар (жобалар) бойынша бірлескен консультациялар өткізеді. Кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) бірлескен консультациялары дипломдық жұмыстың үйлестірушісінің, кешенді дипломдық жұмыстардың (жобаның) бөлім басшыларының және кешенді дипломдық жұмыстарды (жобаларды) орындайтын түлектердің қатысуымен өткізіледі

- кешенді дипломдық жұмыстарды (жобалар) дайындау кезеңдерінің орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді

- кешенді дипломдық жұмыстарды (жобалар) қорғау кестелерін оқу бөлімімен келіседі

10. Кешенді дипломдық жұмыс (жоба) бөлімдерінің жетекшісі кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) дайындау және жазу кезінде студентке теориялық және практикалық көмек көрсету үшін міндетті:

- кешенді дипломдық жұмыс (жоба) аясында әр түлек үшін тапсырмалар құрастыру, келісу және беру;

- Әрбір студент үшін тапсырмаларда осы студент үшін дипломдық жұмыстың (жобаның) құрамдас бөлігінің (бөлімінің) жалпы тақырыбы мен тақырыбын көрсету қажет.

- студенттің қосымшаға сәйкес кешенді ДЖ (жоба) бөлімін орындауына ғылыми басшылықты жүзеге асыру

- кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) үйлестірушісін бітіртуші кафедра меңгерушісіне, факультет деканына студенттің кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) орындау кестесінен ауытқулары және оларды жою шаралары туралы хабарлау

11. Кешенді дипломдық жұмысқа (жобаға) кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) әрбір бөліміне тапсырма, пікірлер мен рецензиялар қоса беріледі.

12. Практикалық іске асыру болған жағдайда, енгізілген жұмыстың (жобаның) нақты элементтерін көрсете отырып, дипломдық жұмысқа (жобаға) акт ресімделеді.

13. Әр түрлі ББ студенттері кешенді ДЖ (жобаны) орындаған кезде бекітілген кесте бойынша ББ деректері бойынша аттестаттау комиссиясының біріккен отырыстарында қорғалады.
14. АК біріккен отырысын ұйымдастыру және кешенді ДЖ (жобаны) қорғауды өткізу кестесін дайындау үшін факультеттердің декандары кешенді ДЖ (жобаны) үйлестірушісінің ұсынуы негізінде оқу бөліміне сауалнама деректері бойынша қорғауға дейін 2 айдан кешіктірмей кешенді ДЖ (жобаны) қорғауды өткізу кестесі бойынша өз ұсыныстарын ұсынады
15. Оқу бөлімі қорытынды аттестаттауға дейін 1 айдан кешіктірмей ОӘЖ жөніндегі проректорда кешенді ДЖ (жобаны) қорғау кестесін бекітеді.
16. Кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) қорғауды әр түлек жұмыстың тиісті бөлімдерін, үлестірмелі материалдарды, презентациялар мен баяндамаларды ұсына отырып бөлек жүргізеді.
17. Дипломдық жұмыстың (жобаның) бөліктерінің логикасына сәйкес дипломшылар бірінен соң бірі қорғалады
18. Хаттама әр студентке жасалады. Хаттамаға тиісті аттестаттау комиссиясының төрағасы қол қояды.
19. Бітіртуші кафедралардың меңгерушілері кешенді дипломдық жұмысты (жобаны) орындау бойынша жұмысты ұйымдастырады.

6 ЖҰМЫС НҰСҚАУЫН ТАРАТУ, ТАНЫСТЫРУ ЖӘНЕ ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗУ ТӘРТІБІ

5.1 Жұмыс нұсқауының электрондық вариантын құрылымдық бөлімдерге тарату ОӘБ маманына жүктеледі.

5.2 Жұмыс нұсқауымен қызметкерлерді таныстыруды құрылымдық бөлім басшылары жүргізеді.

5.3 Жұмыс нұсқауына өзгерістер енгізуге ұсынысты оқу-әдістемелік бөлімі жасайды. Өзгерістер институт ҒӘК-нің шешімі негізінде енгізуге рұқсатты. Өзгерістерді АСБ жүргізеді.

Мұқаба (сыртқы беті) рәсімдеу үлгісі

**Қазақстан Республикасы ғылым және жоғары білім министрлігі
Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті**

аты жөні

Тақырыбы _____ (_____)

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы

Тараз-20__ж.

**Қазақстан Республикасы ғылым және жоғары білім министрлігі
Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті**

Қызметте қолдау үшін (қажет кезінде)

«Қорғауға жіберілді»

*_____Кафедра
Меңгерушісі_____*

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы:_____.(_____)

6B01406 Еңбекке баулу және кәсіпкерлік негіздері білім беру бағдарламасы

Орындаған

**Ғылыми жетекшісі
п.ғ.к., проф.**

Тараз-20__ж.

ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗУ ПАРАҒЫ

[illegible]

В қосымшасы

КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

[illegible]

Дипломдық жұмыс (жоба) орындауға ұсынылатын әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасындағы білім туралы заңы.- Алматы: ЮРИСТ, 2007-196 б.
2. Государственные стандарты среднего образования Республики Казахстан .Настоящий стандарт разработан на основе ГОСО РК 2003-2002. Учебный предмет (Изобразительное искусство» (5-6,10-11 классы).
3. Қазақстан Республикасы орта білімінің мемлекеттік стандарты.-Алматы, Ы.Алтынсарин атындағы Қазақтың білім академиясы, 1998.-39с.
4. Типовое положение о дипломных работах и проектах по специальности 031840 - «Изобразительное искусство и черчение». - Алматы, 2016
5. Типтік оқу бағдарламасы. 6B01405-Көркем еңбек және сызу білім беру бағдарламасы бойынша. Алматы, 2016
6. Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі пәнінен типтік оқу бағдарламасы (жоғары кәсіптік білім). Алматы, 2016ж.
7. Раупова Н .А Көркем еңбек оқулықтары (1-3сыныптар) Алматы,2014, 2015,2016,2017
8. Раупова Н .А Еңбекке баулу пәнінен әдістемелік нұсқау (1-3сыныптар). Алматы, 2014, 2015,2016,2017
9. Раупова Н .А Еңбекке баулу пәнінен дидактикалық материалдар (1-3 сыныптар). Алматы, 2014, 2015,2016, 2017
10. Көркем еңбек(1-4 сыныптар) бағдарламалары.-Алматы. РОНД, 2014.-20бет.
11. Адамқұлов Н.М. Ұлттық қолданбалы қолөнер. Алтаты; 2016
12. Самұратова Т. Көркем еңбектарихы А; 2013
13. Байжігітов Б. Қазақтың қолөнері тарихы: Сәндік қолданбалы өнер және халықтық кәсіпшілік. А;2012
14. Менщикова Н. Сабан талынан жасалған көркем бұйымдар.А; 2013.

Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университетінің _____
кафедра меңгерушісі _____ тобының
студенті _____

ӨТІНІШ

Білім беру бағдарламасы _____ (білім беру бағдарламасының шифры және аталуы)
бойынша маған _____

_____ бекітуіңізді өтінемін.

Ғылыми жетекшісі _____ келісілген.
(жетекшінің аты жөні)

« _____ » _____ 20 ____ ж

Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті

факультеті _____

Шифры _____

мамандығы _____

кафедрасы _____

Диплом жобасын (жұмысын) орындауға арналған
ТАПСЫРМА

Студент _____

/аты-жөні/

Жұмыстың (жобаның) тақырыбы _____

ЖОО «__» _____ 20__ ж № _____ бұйрығымен бекітілген
Аяқталған жұмысты (жобаны) тапсыру мерзімі «_____»

Диплом жұмысындағы (жобасында) қаралуға тиісті сұрақтардың тізімі немесе диплом жұмысының (жобасының) қысқаша мазмұны

а) _____

_____ б) _____

_____ в) _____

Сызба (графикалық) материалдарының тізімі (негізгі сызбалар міндетті түрде көрсетілуі тиіс)

Қолданылатын негізгі әдебиеттер _____

Жұмыс (жоба) бойынша кеңесшілері, жұмыс (жоба) бөлімдеріне тиістісін ғана көрсету керек

Бөлімі бойынша	Кеңесшісі	Мерзімі	Қолтаңбасы

**Диплом жұмысын (жобасын) дайындау
КЕСТЕСІ**

№ р/н	Бөлімдердің аталуы, негізгі қаралаған мәліметтерден қысқаша тезисі	Ғылыми жетекшіге көрсететін мерзімі	Ескертпелер

Тапсырманы қабылдаған күні: « ____ » _____ 20 __ ж

Кафедра меңгерушісі _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

Диплом жұмысының (жобасының) жетекшісі _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

Диплом жұмысының (жобасының) тапсырмасын орындауға алдым

(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

« ____ » _____ 20 __ ж

(қолтаңбасы)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті

«_____» факультеті
«_____» кафедрасы

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

ТАҚЫРЫБЫ «_____»
Түсіндірме хат _____ бет
Графикалық бөлім _____ парақ

Диплом жұмысының иесі _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

Кеңесшілер:

1 _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)
2 _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)
3 _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

Ғылыми жетекшісі _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

Кафедра меңгерушісі _____
(қолтаңбасы) (аты-жөні, тегі)

ТАРАЗ 20__ж.

Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті
Дипломдық жобаға (жұмысқа) ғылыми жетекшінің

П І К І Р І

Студент _____

Факультет _____

Мамандығымдық жобаның (жұмыстың) тақырыбы

Ескертпе: Ғылыми жетекшінің пікірінде тақырыптың маңыздылығына, дипломдық жобада (жұмыста) қарастырылған басты мәселелерге назар аударылуы қажет. Жан-жақты тиянақты зерттелген мәселелер атап көрсетіліп, жұмыстың ғылыми және практикалық құндылығы, дипломшының теориялық дайындық деңгейі, дипломдық жобаның (жұмыстың) өз бетімен орындалу дәрежесі, тақырыпқа қатысты негізгі тұжырымдар мен ғылыми мағлұматтарды меңгеру деңгейі анықталуы тиіс. Пікірдің қорытындысында жұмыстың талапқа сәйкестігі мен қорғауға жіберілетіні туралы тұжырым жасалады.

_____ Ғылыми

жетекші _____

(аты-жөні)

Ғылыми дәрежесі, атағы _____

Қызметі, жұмыс орны _____

« ____ » _____ 20 ____ ж

_____ (қолтаңбасы)

Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университетінің
Дипломдық жобаға (жұмысқа)
РЕЦЕНЗИЯ

1. Студенттің аты-жөні _____
Факультет _____

2. Мамандығы _____

3. Дипломдық жұмыстың (жобаның) тақырыбы _____

4. Ғылыми жетекшінің аты-жөні _____

5. Ғылыми жетекшінің қызметі _____

6. Негізгі мәтінінің парақ саны _____

7. Қосымша парақтарының саны _____

8. Сызбалардың саны _____

9. Түсініктеме-есептеу парағының сипаттамасы:

-дипломдық жоба (жұмыс) құрылымдағы материалдар мазмұнының кафедрадан берілген тапсырмаға сәйкестігі _____

-есептеулердің толықтығы _____

жобаның (жұмыстың) барлық тарауларының, оның ішінде экономикалық есептеулермен, ЭЕМ қолданумен, тіршілік қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау және еңбек қауіпсіздігіне байланысты мәселелер қарастырылған бөлімдердің орындалу сапасына сипаттама _____

10. Графикалық бөлімінің сипаттамасы _____

-графикалық материалдардың сапасы, сызбалардың қолданыстағы стандарттарға сәйкестігі _____

ескертулер _____

11. Дипломдық жобаны (жұмысты) бағалау, тақырыптың маңыздылығы, жұмыстың міндеттерінің толық орындалуы, өндірісте қолдануға байланысты ұсыныстар, қолданысқа енгізу мүмкіндігі, жоба (жұмыс) материалдарын баспаға ұсыну, студенттердің ғылыми жұмыстарының байқауына қатыстыру және т.б. ұсыныстар _____

12. Рецензенттің аты-жөні, қызметі, жұмыс орны _____

13. _____ Рецензенттің қолтаңбасы _____

_____ (қолтаңба рецензент жұмыс істейтін мекеменің мөрімен расталады)

14. Рецензияның берілген күні «_____» _____ 20__ ж

Бұйрыққа	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз
	университетінің
(шешім)	ректоры
	М.Сарыбековқа
(қолы)	(студенттің мамандығы, курсы, тобы)
	(студенттің толық аты – жөні)

ӨТІНІШ

Сізден дипломдық жұмыстың (жобаның) тақырыбын _____

_____ (тақырыптың атауы)

_____ және

ғылыми жетекшісі ретінде _____

_____ (оқытушының аты-жөні)

бекітуіңізді сұраймын.

_____ тобының студенті _____ (аты-жөні) _____ (қолы)

_____ кафедра меңгерушісінің _____ (қолы)

(аты-жөні)

Бұйрыққа	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз
	университетінің
(шешім)	Ректоры М.Сарыбековқа
(қолы)	(студенттің мамандығы, курсы, тобы)
	(студенттің толық аты – жөні)

ӨТІНІШ

Сізден кешенді дипломдық жұмыстың (жобаның) тақырыбының

_____ (тақырыптың бөлімінің атауы)

_____ және

ғылыми жетекшісі ретінде _____

_____ (оқытушының аты-жөні)

бекітуіңізді сұраймын.

Тақырыбы таңдалды:

- 1) білім беру бағдарламасы/ББ білім алушыларына ұсынылатын дипломдық жұмыстар (жобалар) тақырыптарының тізбесінен _____ 20__ ж.;
- 2) кәсіпорынның (ұйымның) өтінімі бойынша _____

_____ (атауы көрсетілсін)

3) мен ұсынған тақырып, өйткені _____

_____ (мақсаттылықтың негіздемесі)

Басшымен бекітуді сұраймын _____

_____ (ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, лауазымы, оқытушының т. а. ә.)

Күні _____ студенттің қолы _____

Келісілді:

Кешенді ДЖ басшысы _____ (қолы, аты-жөні, лауазымы)

Кешенді ДЖ бөлімінің басшысы: _____ (қолы, аты-жөні, лауазымы)